

Поједитни број D 2.—

„DALMATINSKI HRVAT“ izlazi svake subote.
Godišnja predplata Din 96 — Polugodišnje
Din 48 — Trimesečno Din 24 — Za Ame-
riku godišnje dva dolara.

OGLASI PRAMA CJENIKU.

Račun kod Pošt. Ček. Ureda, Zagreb, br. 38.004

Privremeni telefon

preko dana br. 38 — preko noći br. 23
(interurban)

DALMATINSKI HRVAT

Poštarina plaćena u gotovu.

„Dalmatin. Hrvat“ je vlasništvo promicateljnog
odбора „Hrvatske Štamparske Zadruga“ o. o. t.
u osnutku u Šibeniku.Pisma i novci šalju se na adresu:
„Dalmatinski Hrvat“ - Šibenik, Glavna ulica 106.Rukopisi se ne vraćaju. - Pisma ne frankirana
ne primaju, anonimna u koš.

NOVINE ZA PROSVJETU, GOSPODARSTVO I POLITIKU DALMATINSKE HRVATSKE,

God. III.

ŠIBENIK, 31. LISTOPADA 1924.

Br. 92

Vjera u Boga i
seljačka sloga!

Dobro nam došao, Stjepane Radiću,

Ijubljeni vodjo i učitelju, neustrašivi pobor-
niče slobode hrvatske, neumorni zagovorniče
sloge. ljubavi i mira medju narodima.

Krešimirov grad Šibenik sretan je i
osobito počašćen što mu je dano da Te prvi
od gradova Dalmatinske Hrvatske primi i
pozdravi na Tvom putu kroz Jadran, nakon
Tvog povratka iz progonstva.

Sretan je, što mu se ispunila davna želja,
da Te vidi, da iz Tvojih ustiju čuje riječi
nade i utjehe, da sasluša Tvoje savjete i
upute.

Ne dižemo Ti kićenih slavluka; ne poz-
dravljamo pucanjem mužara ni slavljenjem
zvona; ne nosimo na poklon ni zlatnih ni
srebrnih darova, jer Ti svega toga ne treba.

Mi Ti donosimo na poklon srca naša. Primi
ih i zagrij žarkom vatrom čista rodoljublja,
nadahni neugasivom ljubavi za majku Hr-
vatsku, za sve što je plemenito, pravедno
i dobro.

Donosimo Ti pozdrave ne samo našeg
grada već i cijele Dalmatinske Hrvatske, od
Raba do Spića; svih onih stotina tisuća
suncem i znojem opaljenih seljaka, radnika
i pomoraca, bijede i sirotinje hrvatske, koja
prevarena u svim svojim nadama, danas
samo u Tebi vidi spas i kraj svojim pat-
njama; od Tebe očekuju uskrsnuće Hrvat-
ske; ne samo duševno već i političko sje-
dinjenje svih Hrvata u jednu i nerazdruživu
slobodnu Hrvatsku.

Ovim mislima i željama prožeti i raz-
dragani, te sa ushitom zanosa i oduševljenja
kličemo Ti još jednom

DOBRO NAM DOŠAO!

A dobro nam došli i Vi ljubljena braćo,
iz banske Hrvatske, pratioci, suradnici i
supatnici našeg ljubljenog vodje i učitelja,
nek Vaš dolazak donese ovoj ispaćenoj ze-
mlji sreće i blagoslova.

Ž I V I L I !

Republika mira i rada
narod nek sobom vlada!

SPORAZUM.

To je riječ koja je danas svakomu na ustima, čita u svim novinama, odjekuje na svim zborovima, radi kojega je navodno nastala i sama vladina kriza. Svak ga hoće, svak ga traži, a do njega ipak ne može doći. I neće doći sve dok naši političari ne budu na čistu što zapravo znači riječ sporazum. Sporazum znači da stranke koje žele da se sporazume, najprije izraze želju zato, sastanu se i iznesu svoje zahtjeve, a onda se upuste u pregovore, popuštajući i jedna i druga strana dok se konačno ne slože. Nikakvih uvjeta ne može da stavi jedna stranka drugoj dok se ne sastanu.

Uvjet: »Položi oružje, a onda da se sporazumimo«, može da stavi samo pobjednik pobjedjenome nipošto sebi ravnome.

I zato je vrlo pogriješeno put što su ga radikali odabrali glede sporazuma sa Hrvatima. Oni su Hrvatima postavili uvjete: Najprije se odredi narodnog suverenstva i slobodne Hrvatske; odredi republikanstva i miroljubivosti; odredi svih prijateljstva i veza u svijetu; priznat dinastiju; priznat nametnuti vidovdanski ustav, a onda doći na dogovore. U jednu, odredi se svega, svoje tisućgodišnje prošlosti, nađe bolje budućnosti, posuti glave prahom i pepelom, a sve zbog vrlo dvojnog srpsko-hrvatskog sporazuma, velim *dvojnog* jer Hrvati imaju i previše iskustva sa krfskim paktom i ženevskom konvencijom, kao i samom izjavom radikalskog vodje Pašića u parlamentu, koliko radikali drže do sporazuma. Radikali su se stavili u pozu pobjednika, koji držeći nož nad vratom svog protivnika, zahtijevaju: Primi sve uvjete ili umri.

Hvala Bogu što Hrvati nijesu u takav položaj došli i neće, ali kad bi po nesreći i došli sigurno bi radje odabrali smrt nego tako rop-sko poniženje. Od naroda koji je 13 vijekova sačuvao svoj jezik, ime i suverenstvo, koji je bio jak da odoli svim bijesnim navalama Franaka, Avara: Turaka, koji se odrauo Mlecima. Njemu ima i Mađarima, tražit da počini prsto narodno samoubojstvo, znači uvrijedit ga i izazvat.

Što bi radikali odgovorili, kad bi im sutra Hrvati poručili da se odreku srpskog imena i prošlosti, odreću suverenstva pa da dodju na dogovore radi sporazuma? Nebi li punim pravom s ogorčenjem odoklonili tako ponizujuće uvjete? Pa čemu onda Hrvatima stavljat ponizujućih uvjeta?

Stavljaju ih samo zato jer znadu da ih Hrvati neće nikad prihvatiti, jer time hoće da na svaki način osujete srpsko-hrvatski sporazum oko koga su počeli radit svi bolji sinovi srpskog i hrvatskog naroda. Radikali su svijesni da sporazum znači njihovu propast, smrt hegemoniji, samovolji i korupciji, znači konsolidaciju države, a oni svega toga neće. Oni hoće u državi kaos i smutnju kako bi u mutnom što više ulovili i kako bi se mogli oti od-governosti za sva zla djela koja su narodu počinili. Sva sreća, da radikalski vodje nijesu srpski narod već samo izmoždena i pokvarena njegova gospoda, koje će narod netom se malo bolje osvjesti ili stavit u tamnicu ili poslati u muzej starima,

kao što je to hrvatski narod učinio sa svojom izrodjenom ili pokvarenom gospodom. Kad u ime Srba budu govorili sinovi raje, oni od pluga i motike, a ne sinovi carinara, doći će do sporazuma koji je potrebit i Hrvatima i Srbima.

Ako Hrvatima prijeti pogibelj od susjeda, ništa manja pogibelj prijeti i Srbima, jer su i oni opkoljeni ne baš prijateljski raspoloženim susjedima. I dok su Hrvati zadnjih godina znali steći u svijetu simpatija, potražiti i naći jakih i moćnih prijatelja i saveznika, pokvarena, su srpska gospoda svojom bezobzirnošću i kratkovidnošću, te sebičnim i brutalnim ponašanjem učinili da je srpski narod izgubio sve simpatije koje je u svijetu uživao, i danas se Srbi nalaze skoro osamljeni. I zato neću

Razbojnički napadaj žandara na republikanskog poslanika inžinira Košutića.

Kaštel Stari, 28. listopada.

Sinoć oko 8 sati, nakon održane skupštine, izašli su iz društva „Svačić“ narodni zastupnik inž. August Košutić u pratnji svršenog filozofa Findrika te gg. Don Petra Gjilića i dra. Damjana Sokola. Čim su izašli, pristupila je k njima jedna za darska patrola od pet žandara, koja je pozvala narodnog zastupnika inž. Košutića i svršenog filozofa Findrika da se legitimiraju, što su oni odmah spremno učinili. Poslije nego je vodja patrola pregledao obojici legitimacije, pozvao ih je da dodju u žandarsku kasarnu, jer da ne vidi tu na ulici čitati.

Narodni zastupnik inž. A. Košutić i svršeni filozof Findrik spremno se i na taj poziv oduzvaše, te se uputiše sa žandarima prema kasarni.

Žandari su ih postavili u sredinu i tako se s njima uputili prema kasarni. Kad su učinili neko pedeset koraka, iznenada i straga, bez da je prvo itko i jednu riječ prozborio, jedan strahovit udarac padne na glavu narodnog zastupnika inž. Augusta Košutića, koji se onesvješten i u moru krvi sruši na zemlju. Kad je to vidio svršeni filozof Findrik, da je pao na zemlju narodni zastupnik, i bojeći se da i njega ne zadesi slična sudbina, naglim skokom trže se i pobjegne patroli. Žandari pohitaše za njim, vičući „Stoj!“ ali njemu uspije da pobjegne i da obišavši selo javi narodu što se je dogodilo. Brzo pobitoše na mjesto gdje se je zbio taj zločinački čin, ali zastupnika nijesu našli nego tek veliku mlazu krvi, pokrivenu ogromnim kamenom.

Narod silno ogorčen i u strahu za životom inž. Košutića, počeo da ga traži, pa doskora dozna, da su ga isti žandari prenijeli u žandarsku kasarnu. Tamo nešto kasnije dodje i opć. liječnik dr. Mattiozzi, koji ustanovio veliku ranu na desnoj strani lubanje u dužini od šest centimetara, te mu je odmah sašio.

pogriješit ako ustvrdim, da je danas više u interesu Srba, da se s nama Hrvatima bratski sporazume, kako bi očuvali zajednički nam dom, obnovili i podigli.

Do sporazuma može doći uzajamnim poštovanjem, ako Srbi ne stave Hrvatima nikakvih ponizujućih predujta, već ako otvoreno i bratski stupe s Hrvatima u pregovore, saslušaju sve njihove želje, a onda i sami otvoreno kažu što hoće i koliko su spravni da od hrvatskih zahtjeva usvoje. Pregovaranjima doći će se do nekog sporazuma ili će se bar vidjet jeli moguće do sporazuma doći. Ako dodje do sporazuma neka se zatraži od naroda da plebisitom to odobri, a onda ustavom to utvrdi.

Ovo je jedini i ispravni put sporazumu, sve drugo su samo fraze, nadmudrivanja i izigravanja koja ne vode ničemu.

Nakon toga prenesoše ga pola onesvještena zastupnika a uoče jednog seljaka, gdje još uvijek leži.

Koliko je ogorčenje medju narodom, nije potrebno da ističemo. Iz Splita su noćas oko ponoći pošli na lice nekoličina predstavnika Hrv. Narod. Omladine gg. dr. Cuzi i dr. J. Miličić, te okružnik dr. Ivić, kapetan žandarmerije Rajčević u pratnji dvojice žandara.

U zadnji čas saznali smo za izjavu prof. Slavka Findrika, iz koje prenašamo slijedeći interesantni stavak:

Pratila su nas petorica žandara.

Što je Srbima dozvoljeno — Hrvatima se zabranjuje:

Numa u dalmatinskoj Hrvatskoj nije dozvoljeno, da pišemo onako, kako to ustavni zakon prepisuje, jer smo mi ne od Srba, već od naših poturka, smatran, kao pobjedjen narod, pa kada, kao republikanci napišemo, štomu drago čisto nevina i bezazlena, čim se kritizira režim ili administraciju u ovoj našoj sretnoj državi, nas se plijeni i zavajdu se subjektivni postupak proti uredniku ili dopisnicim, radi uvrede kralja ili rušenja države.

Onemogućeni, da kao javni organ učestvujemo ravnopravno u javnom radu i kritici kao i naši sudrugovi, često puta pojedine ulomke i uštriske iz novina, koje iskreno rude na bratskom sporazumu, doslovce prenašamo i bez ikakva komentara, uvjereni pri tom, da ono što je dozvoljeno u predstolnici SHS, pod nadzorom najviših vlasti, da će i nama u pokrajini biti dozvoljeno prepisati. Ali smo se i u tome prevarili! Nas se plijeni i onda kada prenesemo iz beogradskih novina i navedemo: ime, dan i broj dotične novine.

Tako nam se dogodilo i sa predzadnjim brojem. Prenijeli smo jedan ulomak članka, kojega je pi-

Od tih su dvojica išla pred nama, licem okrenuta prama nama, držeći puške na spremno, dok je jedan narednik išao desno do narodnog zastupnika Košutića, a drugi jedan žandar lijevo s moje strane; zapovjednik pak patrola stupao je sa nama, držeći revolver u ruci.

Kad smo učinili kojih 40-50 koraka, žandar koji je bio desno sa strane zastupnika Košutića reče: „Ej zastupniče, bogati...“, ali nije dobro ni svršio da izreče, kad padne snažan udarac na glavu zastupnika Košutića od žandara, koji je lijevo mene išao, tako da je zastupnik Košutić pao na zemlju bez da je i jednu riječ izustio, sav obliiven u krvi.

U toj opasnoj situaciji nisam znao što da radim, i ne čekajući da i mene zadesi ista sudbina od podivljalih žandara, počeo sam bježati prama moru, ne obaziruci se na povike žandara: „Stoj Stoj!“ Bježeći krenuo sam desnom ulicom i došao najprvo u kuću Jozе Lukasa i njegovoj supruzi izjavio: „Žandari ubiše zastupnika Košutića“.

Dok se je taj zločinački napadaj odigravao, nije na cesti u našoj blizini bilo uopće niti jednog civila, osim nas dvojice, narodnog zastupnika Košutića i mene.

Sibenski Hrvati u ime cijele hrvatske sjeverne Dalmacije ogorčeni nad groznim nedjelom izrazuju svoju duboku sućut ranjenome hrvatskom republ. zastupniku, koji je rudi svoje spreme, sposobnosti i čestitosti visoko cijenjen u redovima HRSS, kao jedan od prvih intelektualaca i radnika, tako da je bio i ministarski kandidat naše partije.

Što je Srbima dozvoljeno — Hrvatima se zabranjuje:

suo Dr. Momčilo Ivanić, protičevac u „Radikalu“ i jedan sastavak iz „Republike“ pa nam je oboje bilo zaplijenjeno. O tomu su bila obavještena uredništva tih novina, pa su obediviše zgrožene na takovim postupkom naših vlasti, napisale ove članke:

Jesmo li u jednoj državi?

Kako me prijateljski obavještavaju iz Sibenika, tamošnji Dalmatinski Hrvat odštampano je izvjesna mesta iz mog članka „Sporazum i kriza vlade“, koji je izašao u broju 58. Radikala od 11. oktobra ove godine. Dalmatinski Hrvat je naročito naznačio da je dotični članak moj i da ga iz toga i toga broja Radikala prenosu.

Dokle je u Beogradu ovaj članak pušten od strane policije mirno, bez ikakve zabrane, evo kako je prošao u Sibeniku sabrat Radikala, tamošnji Dalmatinski Hrvat.

Dalje „Radikal“, prenaša osudu o zapljeni „Dalm. Hrvata“, koju mi ispuštamo jer je već bila štampana.

Ja nemam potrebe da ovome faktu dajem ma kakva opširna objašnjenja. Utvrdjujem samo toliko da naša braća Hrvati, zaista imaju prava tvrditi da nisu ravnopravni u ovoj državi kad se u Sibeniku zabranjuje ono što se slobodno reklo u Beogradu. Isto tako utvrdjujem da u jednoj i istoj državi ne bi smelo biti ovako suprotnih mera, jer nam se na

P r a v i
Schicht-sapun s markom „Jelen“
čuva skupocjeno rublje
Pazi na ime Schicht i marku „Jelen“!

„DRINA“ najbolji sapun

Proizvadjia sliedeće specialitete:

SAPUN

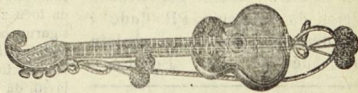
MARSEILLE bijeli i žuti
DRINA extra žuti
ZELENI BARI

Tražite odmah naše izvanredne ponude

Čijene umjerene — Poslužbalačna — Pakovanje u sanducima — Solidnim trgovcima prodajemo na isplatu uz priček „DRINA“ tvornica apuna i svijeća d. s. o. j. u Šibeniku.

M. Gilg - Sisak

— Tvornica tambura. — Izradba solidna. — Umjerene cijene. — Na upit šalje se sve upute.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
GENOVA.

GLAVNO ZASTUPSTVO ZA JUGOSLAVIJU
ZAGREB — Petričeva ulica 6.

Najbrže Pruge za Jugoslavenske Iseljenike
slijedeći odlasci:

- za Brazil — Uruguay — Argentinu:
- S.S. „Taormina“ 25. Septembra
- S.S. „Re Vittorio“ 30. Septembra
- S.S. „America“ 8. Oktobra
- za Srednju Ameriku Equator-Peru-Chile:
- S.S. „Bologna“ 24. Septembra
- (Mjesečna Pruga)
- za Australiju
- S.S. „Palermo“ 1. Oktobra
- (Mjesečna Pruga)
- za Sjevernu Ameriku
- S.S. „Duilio“ 10. Oktobra

Pulovanje željeznicom iz Zagreba do
Genove traje 24 sata. U Genovi nema
karantene. Potanje upute daju pismeno
glavno Zastupstvo u Zagrebu i Podzastup-
stvo:

Beograd, Dubrovnik, Split i Šibenik

NB. Mera parobroda i dani odlazaka
mijenjaju se.

Producenci i trgovcima vina.

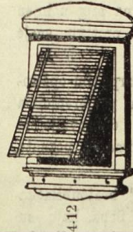
Novo prvovrsne hrastove vin-
ske bučve likovno i sa pocin-
čanim obručima, dobava od-
mah sa skladišta uz najjeftinije
cijene

Trže se preprodavači za Hr-
vatsko primorje Dalmaciju i
Otoke ponude slati na:

ZAGREBAČKA TVORNIČA BAČAVA D. D.
ZAGREB I. Pošt. pretinac 162.

TRGOVCI VINOM!

Iznajmljuje se podrum u središtu
grada Zagreba za količinu od 1.300
hl. onome, lko kupi sudje bez ika-
kove odstupine. — Upute slati na
„Delicatas“ d. d. Zag. eb.
Vlaška ulica 62.

ROLLOA u svakoj vrsti i to:
— — — — — čeličnih
„Eslingovih“ od drveta — — — — —
— — — — — žaluzije i od platna

šalje, svake vrsti robe za umjetne bravare i teretnih liftova.

Silvester Bernold, Novi Sad.

Telefon 234, preko puta Gasfabrike. Osnovana god. 1885.
— — — — — Filijala: BEOGRAD, Dositijeva ulica 51. — — — — —

Papirnica i prodaja novina
JOSIP DELFIN
SIBENIK

Trgovina papira, pisaceg i risaceg pribora. — Bogato skladište
školskih predmeta na veliko kao i raznovrsnih razglednica.

CIJENE RAZGLEDNICAMA:

- U krasnim bojama: cvijeće, djeca, glave itd. Din. 45—
- U krasnim bojama: ljubavne „ 45—
- Cvijeće bogato sortirano u prekrasim bojama „ 45—
- Čestitke zlatorezom u bojama dobro sortirano „ 50—
- Ukusno izrađeno sa umjetn. cvijećem i nadpisom „ 150—
- Sretan Božić i Nova Godina dobro sort. u bojama „ 45—
- Iz prirode i vrst. bogato sortirane „ 60—

Cijene razumijevaju se za 100 komada. — Robu šaljem uz pou-
zeće ili uz unapred preposlani novac. Pakovanje ne zaračunajem.

Nedvojbena obilježja

„Pravog“ FRANKOVOG: dodatka kavi i to:
ime „Franko“ i „mlirac“ naročito se ističu na
novoj, smeđe-plavo-bijeloj etiketi, za kutije.
„Pravi“ FRANK: u mlincem: nasadkriljiv je u
srozal, teku i izdavnosti. —

(Pohraniti!)

3.

(Nastavak slijedi).

Uredovni satovi Dra. Nekrića

Oho, gospodo moja, pa dvojica odjednom? Ali s takovim redarstveno zabranjenim kurjim očima ne bi smio ni jedan čovjek trčkarati, odkako je pronajden kukirol. Ta to nijesu više obične kurje oči! Ta to su debeli potplati vojničkih bakundža. Iz tog bi se mogla praviti puca za kabanice. Ali milijon i milijon puta prokušani kukirol-melem za kurje oči odstranjuje umekšavajućim djelovanjem u malo dana kurje oči svake vrste, kao i roženice, žuljeve, bradavice i to bez rezanja i izjedanja. Taj je melem izvrstan i kao što sam kazao, djeluje odmah nakon dva do tri dana. Njime se boli odmah ublažuju. Upamtite si i ubijezite stih: „Bili žuljevi s manje ili više bola, oni se liječe samo pomoću kukirola“. Ujedno vam preporučujem, da primite do znanja blagotvorno djelovanje kukirola. Za njegu i čišćenje nogu je kukirol najbolje sredstvo. Ako vi pravilno upotrebljavate to sredstvo, onda na Vašim cijenjenim nogama ne će izrasti više nikada te dosadne rožnate naprvice. Onda će te moći stupati bez straha, da će Vam se noge našuljiti ili izraniti. Oba ova glasovita preparata dobijete u svakoj većoj drogeriji. Ali pazite na zaštitni znak: „Pijetlova glava s nogom“ a tobožnje preparate, koji su navodno isto tako dobri, najenergičnije vraćajte. Nabavite si još danas poučnu brošuru „Ispravna njega nogu“. Pošiljka slijedi besplatno i prosto od poštarine putem tvrtke

HUGO BULLY, BEOGRAD (JUGOSLAVIJA) JAKŠIĆEVA 11.

Pravi, čitavim svijetom proslavljeni, milijon i milijon puta prokušani Kukirol-proizvodi, dobivaju se u svim većim ljekarnama i u svim boljim drogerijama uz cijenu od Dinara 18— po jednoj kutiji Kukirol-melema za kurje oči i uz cijenu od Dinara 1250 po jednom zamotu Kukirol-kupke za noge. U mnogim će se trgovinama prodavati uz jeftinije cijene patvorine naših pravih Kukirol-proizvoda. Vraćajte dotične proizvode natrag, jer je to u Vašem interesu i pazite na to, da Vam ne dolaze u ruke bezvrijedni preparati, koji nose natpise kao „isto tako dobro“. Od Kukirola nema boljih. Samo su oni pravi, koji nose zaštitni znak: „Pijetlova glava s nogom“.

Naš Vam znanstveni odlo, koji stoji pod vodstvom starog i iskusnog liječnika šalje besplatno na zahtjev, uz pripisanje poštarine za odgovor savjete i obavijesti na dva pitanja, koja se odnose na njega i bolesti nogu.

KUKIROL-FABRIK, GROSS-SALZE BEI MAODEBURG (DEUTSCHLAND).

Opletene bocune

(demižone) u svakoj
količini od 3 do 50 li-
tara razaslijem poštom
ili željeznicom uz naj-
jeftinije cijene. Veliki izbor sta-
klene, porcelanske i luksusne robe.
STAKLENE PLOČE svake vrsti,
brušena i nebrušena OGLEDALA,
REX i ULTREFORM boce i lou-
ce za ukuhavanje voća preporuča

Staklana VJ. FRANZ, Zagreb
Jelačićev trg. 7.
Specijalno skladište ljekarskih botica i
laborat. robe.